

Hvornår er jord affald?

april 2019

Affaldsdefinitionen

- Affaldsbekendtgørelsens § 2, stk. 1:
 - *Ved affald forstås i denne bekendtgørelse ethvert stof eller enhver genstand, som **indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med.***
- Affaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 7:
 - *Affaldstype: Affald, som er opført på listen over affald, jf. bilag 2, og som er beskrevet med en EAK-kode.*
 - *EAK-koder:*
 - *02 04 01 **Jord** fra rengøring og vask af roer*
 - *05 01 15 Brugt filter**jord** (farligt)*
 - *17 05 **Jord** (herunder opgravet **jord** fra forurenede grunde), sten og klapmaterialer*
 - *17 05 03 **Jord** og sten indeholdende farlige stoffer (farligt)*
 - *17 05 04 **Jord** og sten, bortset fra affald henhørende under 17 05 03*
 - *20 02 02 **Jord** og sten (Have- og parkaffald)*

Affaldsdirektivets definition må ikke normeres

Mafioso-dommen (Sag C-194/05):

- Italien havde problemer med, at mafiaen sad på affaldshåndteringen, og man indførte derfor regler om, at uforurenet overskudsjord var undtaget fra affaldslovgivningen
- Reglen var officielt begrundet i, at det var unødigt fordyrende for bygge- og anlægsarbejder, hvis det rene overskudsjord skulle håndteres som affald med alt, hvad dette indebærer
- EF-domstolen fastslog, at det ikke kunne udelukkes, at ren jord var affald, og at den generelle regel herom derfor var i strid med, at der i affaldsdirektivet var indført en definition af affald, som er direkte gældende

Sidestensdommens kriterier for, hvad der ikke er affald

Sag C-9/00:

- Sagen drejede sig om, hvorvidt sidesten fra et granitbrud oplagt nær stenbruddet med henblik på senere anvendelse i et vejbyggeri skulle anses som affald
- Sådanne sidesten skulle som udgangspunkt anses som affald, medmindre det er sandsynligt, at der sker en fuldstændig genanvendelse af sidestenenene uden forudgående forarbejdning
- Det er uden betydning, om biproduktet er farligt
- Det blev forudsat, at oplaget var midlertidigt
- NB: Dommen har stor praktisk betydning i forhold til (uforurennet) jord

Affaldsdefinitionen og biprodukter

- Biprodukter (§ 2, stk. 2):
- Som affald anses dog ikke stoffer eller genstande, som er resultatet af en produktionsproces, som ikke primært sigter mod fremstilling af dette stof eller denne genstand, og hvis
 - 1) det er sikkert, at stoffet eller genstanden videreanvendes,
 - 2) stoffet eller genstanden kan anvendes direkte uden anden yderligere forarbejdning, end hvad der er normal industriel praksis,
 - 3) stoffet eller genstanden fremstilles som en integreret del af en produktionsproces, og
 - 4) videreanvendelse er lovlig, dvs. at stoffet eller genstanden lever op til alle relevante krav til produkt-, miljø- og sundhedsbeskyttelse for den pågældende anvendelse og ikke vil få generelle negative indvirkninger på miljøet eller menneskers sundhed.

Hvornår er jord undtaget fra affaldsdefinitionen?

- Forarbejderne til jordforureningslovens § 50, stk. 4 (lov nr. 507/2006):
 - ”Under visse betingelser må uforurennet jord, der graves op, antages at falde uden for affaldsdefinitionen.
 - Dette er tilfældet, når jordproducenten har en aftager af den uforarbejdede jord på opgravningstidspunktet, og jorden derfor aldrig når at blive til affald, før den finder anden anvendelse. I disse tilfælde må jorden anses for at være et produkt.
 - Ved afgørelsen af, om der er tale om et produkt eller affald, bør der lægges vægt på, at aftalen om afgang af jorden er indgået senest på opgravningstidspunktet, og at jorden kun oplagres for en kortere tidsafgrænset periode, inden den finder fornyet anvendelse.
 - Såfremt jorden oplagres for en længere eller ikke-tidsafgrænset periode, må jorden anses for at udgøre en byrde for ejeren, hvilket er et indicium for, at der er tale om affald. Støtte for sådanne betragtninger findes i præmisserne for den såkaldte »Sidestensdom« fra EF-domstolen (dom af 18. april 2002, sag C-9/00).”

Sondring mellem affald og produkt

- Miljøstyrelsens orientering af 8. oktober 2007 om en ny jordflytningsbekendtgørelse, bilag E

Eksempel 1, Jord fra byggeprojekt – oplagres i ikke-tidsafgrænset periode

Ved udgravning til et byggeprojekt fremkommer der **overskudsjord**. Jorden kan anvendes uden forudgående behandling, men **kan ikke anvendes i forlængelse af opgravningen**. Der er behov for at **oplagre den i en ikke nærmere angivet periode**. Jorden vil hermed blive kategoriseret som affald.

Eksempel 2 Forurenede overskudsjord fra byggeprojekt

Ved udgravning til et byggeprojekt fremkommer der **overskudsjord**. Det viser sig, at jorden er **forurenede**. Da den ikke kan anvendes uden at der tages højde for de **risici for miljø og sundhed**, som jorden indebærer, vil jorden være affald **med mindre det konkret kan godtgøres**, at der er tale om **tilsigtet biprodukt**.

Eksempel 3 Uforurenede jord fra byggeprojekt aftalt anvendt i andet byggeprojekt

Ved en udgravning til et byggeprojekt fremkommer der **overskudsjord**, som dokumenteres at være **uforurenede**. Der er indgået en **aftale** om, at jorden efter en **kort tidsafgrænset periode kan anvendes i et andet byggeprojekt**. Jorden vil i denne situation kategoriseres som produkt.

Forureningsgraden er et relevant sekundært kriterium

- EU-domstolens dom af 14. marts 2019 (sag C-399/17):
 - Fra slutningen af 2010 og til begyndelsen af 2011 overførte en tjekkisk operatør ca. 20.000 ton TPS-NOLO (Geobal) til Polen bestående af tjæresyre, som er en rest fra raffinering af olie, kulstøv og calciumoxid.
 - Blandingen kunne anvendes som brændstof på cementfabrikker
 - Polen anså overførslen som ulovlig eksport af affald
 - Tjekkiet henviste til, at det ikke var affald, bl.a. fordi blandingen var registreret i henhold til REACH-forordningen
 - EU-kommissionen indbragte Tjekkiet for EU-domstolen (Traktatbrudssag)

Forureningsgraden er et relevant sekundært kriterium

- EU-domstolens dom af 14. marts 2019 (sag C-399/17):
 - EU-domstolen udtalte bl.a.:
 - *”Det skal indledningsvis fremhæves, at der ikke ud fra stoffernes farlighed kan udledes noget om begrebet affald”* (Præmis 66).
 - *”Som det fremgår af definitionen på affald, betragtes et stof ikke som affald på grund af sin art, men fordi dets indehaver agter eller er forpligtet til at skille sig af med det, dvs. på grund af indehaverens eller lovgivers hensigt.”* (Præmis 74)
 - *”et stofs kemiske sammensætning kan være tegn på, at det er affald”* (Præmis 74).
 - Tjekkiet blev frifundet.
 - EU-kommissionen havde ikke løftet bevisbyrden for, at der var tale om affald på overførelstidspunktet

Opsummering

- Affaldsdefinitions subjektive element er afgørende:
 - Ved affald forstås i denne bekendtgørelse ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med.
- Forureningsgrad er som udgangspunkt uden betydning for, om der er tale om affald
 - Forureningsgrad kan dog indebære, at der opstår en formodning for, at der er tale om affald
- Der kan herunder lægges vægt på følgende:
 - om affaldet er et tilsigtet produkt.
 - om der forudgående er indgået aftale om afsætning til anden lovlig anvendelse.
 - om den faktiske eller påtænkte oplagring forud for afsætning kun er af kort varighed.
- Det er altid en konkret vurdering, jf. den såkaldte "Mafioso-sag" (sag C-194/05).

Klassificering

Hvem har kompetencen?

Affaldsbekendtgørelsens § 4:

- *"Kommunalbestyrelsen afgør om et stof eller en genstand er affald"* (stk. 1)
- Hvordan sker klassificering – rent praktisk?
 - Affaldsproducenten foretager klassificering med henblik korrekt håndtering
- Kommunen kommer først i spil, hvis der opstår tvivl og/eller uenighed

Klassificering

- De almindelige forvaltningsretlige regler gælder!
 - Officialprincippet:
 - Kommunen er forpligtet til at sikre afgørelsen tilstrækkeligt og korrekt oplyst
- Affaldsbekendtgørelsens 22, stk. 2, nr. 7:
 - *"Kommunalbestyrelsen kan herudover for anvisningsordninger fastsætte forskrifter om:*
 - *7) Deklarering af affald."*
- Miljøstyrelsens vejledning om håndtering af bygge- og anlægsaffald:
 - *"Pligten til altid at gennemgå bygningen med henblik på at få viden om stoffer og materialer kan med andre ord udledes indirekte af reglerne om ... sortering ... og efterfølgende håndtering ... og affaldshierarkiet."*
 - *"Den viden, der fremskaffes ved gennemgangen af bygningen, er en forudsætning for at kunne overholde alle disse regler."*

Hvorfor er det vigtigt?

Hvis jorden er affald,

- kan man ikke nøjes med at iagttage jordflytningsbekendtgørelsen
- kan der være godkendelsespligt efter miljøbeskyttelseslovens § 33
 - eller være pligt til at iagttage Bekendtgørelse om affaldshåndteringsvirksomhed
- er der som udgangspunkt benyttelsespligt for den kommunale ordning for *husholdnings-* eller *erhvervsaffald*
 - og der er pligt til at kunne dokumentere, at ordningen er benyttet som foreskrevet

Hvis jorden er affald,

- skal affaldshierarkiet respekteres
- kan anvendelsen af jorden i et projekt selvstændigt være omfattet af miljøvurderingsloven
- er der skærpede krav til begrundelsen for et projekt
 - sondringen mellem nyttiggørelse og bortskaffelse

Erhvervsaffald vs. husholdningsaffald

Affaldsdefinitionen er afgørende for, hvorvidt jorden, som bliver til affald, skal anses som *husholdnings-* eller *erhvervsaffald*

- *”Ved affald forstås i denne bekendtgørelse ethvert stof eller enhver genstand, som **indehaveren** skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med.”*

Jord opgravet hos en husholdning, vil som udgangspunkt være husholdningsaffald, medmindre husholdningen har overdraget jorden til entreprenøren/håndværkeren, inden denne bliver til affald

Kontakt

Jacob Brandt

Partner, advokat (L)

T +45 72 27 33 63

M +45 25 26 33 63

E jab@bechbruun.com